

ИСТРАЖИВАЊА И ИЗВОРИ

Др Ленка БЛЕХОВА-ЧЕЛЕБИЋ*

ПРИМЈЕРИ ИСПРАВА ВЕЗАНИХ ЗА УПРАВЉАЊЕ ЦРКВЕНИМ ДОБРИМА У VII НОТАРСКОЈ КЊИЗИ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА КОТОР (1440 - 1442)

У средњовјековном Котору, сједишту Бискупије, црква је заузимала важно мјесто у друштву, иако није утицала на друштвена збивања у мјери каква је у то вријеме била уобичајена у градовима Западне Европе. Разлог почива у томе што је у граду преовладавао католички живаљ, али у сеоском окружењу је било доста православног становништва, тако да се главно упориште католичке цркве ограничавало на град чији су размјери и размјери дистрикта неминовно спутавали, у дословном физичком смислу, раст утицаја католичке цркве. Битна околност која је утицала на мјесну ситуацију цркве биле су такође несређене, сиромашне и хаотичне економске прилике XV вијека. У граду је у датом тренутку било неколико самостана, женских и мушких: присутни су били Фрањевци (Кларисе), Бенедиктинци (пустињаци), Доминиканци. У граду су дјеловале вјерске братовштине: Светог Крижа или бичевалаца.

У списима Которске канцеларије који биљеже послове лаика налазимо бројне документе који осликавају економске прилике у којима се налазила црква. Као сваки организам, црква је морала да води рачуна о властитом издржавању: умножавати добра и спрјечавати њихово пропадање и осипање, што у то доба није био лак задатак. Као што смо истакли, исто као град, ни црква није била нарочито богата и била је суочена са бројним економским тешкоћама због немирне ситуације у залеђу.

Иметак цркве потицао је из легата Которана и других лица, на примјер дубровачких грађана которског поријекла. Поред 3% пореза у корист цркве Св Трипуна, који је био 1417 године прописан одлуком Великог вијећа и односио се на све легате, према Статуту цркви је могао припасти четврти дио имовине умрлих *ab intestato*.¹ Непокретни фонд цр-

* Аутор је научни сарадник у Историјском институту Црне Горе, Подгорица.

¹ *Statuta Cathari, Venetiis* 1616 cap. 168: De patrimonio ecclesiarum: тај четврти дио је припадао оној цркви гдје је умрли сахрањен; *Ibid.* cap. 255, 354, 360; Иво Стјепчевић: *Катедрала Св Трипуна*, Вјесник АХД 51, Сплит 1940, 10

квених имања је, дакле, био велик, са тенденцијом раста, али је управљање њиме захтијевало ангажман одговорних лица. Зато су се самостани укључивали у профитабилне и лукративне послове.

У уговорима се увијек наводи име опата или опатице, али често се истовремено наглашава да је одлука донесена колективно, дакле уз одобрење конвента (скупштине) припадника тог реда. Конвент су практиковали женски и мушки редови. Изричито се спомињу конвенти реда Светог Николе проповједника и Клариси. Опатица женског самостана, на примјер, није смјела прихватити нову сестру без најмање двотрећинског гласања за предлог од стране конвента, а најбоље једногласног.² Такође преузимање некретнина, завјештаних конкретної особи из реда уз услов служења миса, било је условљено сагласношћу самостана.³

Да би се самостани издржавали предузимали су низ пословних дјелатности. Ту спада давање у закуп земље коју је самостан добио на поклон у тестаментима (поклони легата *pro anima*) или позајмљивање новца уз камату. Тако је самостан Св Кларе изнајмио посјед који је припадао реду уз посредовање опатице Ленуше и прокуратора манастира, Павла Буће, Матка Бизанти и Лоредана Буће. Да је давање земљишних посједа у закуп била ствар од значаја за самостане свједочи и одредба из почетка XVI вијека. Одлука папе Јулија II из 1511. године наређује да управа над црквом Светог Луке буде додијељена Кларисама Госпе од Анђела у Котору. У другом документу из 1512. године спомиње се да су црквене власти и свјетовна лица били лишени посједа због освајања турске војске (1497). Стога су приходи од цркве Светог Луке били за Кларисе врло важни.⁴

Међу активностима чија је сврха било стицање прихода спадало је и позајмљивање новца. Самостански новац био је позајмљиван на интерес, иако је црквено становиште према каматама било у принципу негативно. Опатица самостана Свете Кларе Ленуша Мекша је позајмљивала новац Павлу Бући. 1431 године примила је од њега 60 перпера на име дуга од 106 перпера, узетог 1429.⁵

За контакт са јавношћу служила је функција прокуратора самостана, који су бирани међу истакнутим и угледним грађанима. Патронат над црквама које су оснивали богати Которани је, наиме, подразумијевао и учешће, како посредно (путем утицања на избор опата и опатица, примаче нових чланова) тако и непосредно (прихватањем функција прокуратора) у управљању самостанским и црквеним добрима.⁶ Свјетовне власти су чиниле напоре да утичу на управљање црквеним добрима. Општи-

² *Regula monialium S Mariae Angelorum Cathari*, библиотека Фрањевачког самостана Котор, III поглавље

³ Душанка Динић-Кнежевић: *Положај жена у Дубровнику у XIII и XIV веку*, САНУ, Посебна издања, књига CDLXIX, Београд 1974, 100

⁴ Иво Стјепчевић: *Катедрала Св Троица...*, 58; Милош Милошевић: *Кључни документи о цркви Св Луке у Котору од краја XII до краја XVIII вијека*, ин: Зборник Црква Св Луке кроз вјекове, Котор 1997

⁵ *IAK SN V 42*, *ibid.* 48, 6. III. 1431; цф. Ненад Фејић: *Исправе кошорских ношара* 21, 37

⁶ Невенка Богојевић-Глушчевић: *Својински односи у Котору у XIV вијеку*, Унивезитетска ријеч, Никшић 1992, 130

на се често мијешала у црквене послове, под изговором да црквени власници нијесу способни за добро руковођење пословима, што је свакако у појединим случајевима била истина. Статут спомиње лоше управљање (*malam gubernationem*) црквених лица и забрањује да ова лица, од свештеника све до бискупа, продају црквена добра. Дозвољава само закуп *ad medietatem* (половични).⁷ Ова и друге одредбе Статута⁸ теже ка очувању не само црквених интереса (забраном давања земаља у непрофитабилни вјечни закуп, или њихове продаје чија је корист била кратког даха, јер је смањивала имовински фонд цркве) него и интереса племства које је због такве конкуренције тешко налазило потребну радну снагу за обраду властитих посједа.⁹ 1441. године датирана је посебна повеља која је за подручје Котора потврдила принцип неутуђивости у корист цркве, упркос млетачком законодавству од 1412. године.¹⁰

Други начин стицања новца било је служење миса за душе покојника. Многи которски грађани су у тестаментима остављали за мисе позамашне своте. Новац је остављан скоро увијек мушким самостанима. Рјеђе су и женским установама остављане своте за мисе, како доказује тестамент Томе Павла Томиног, који је године 1329. оставио, поред осталих и часним сестрама Свете Кларе, новац за служење 500 миса. Оставио је такође било којем самостану у Дубровнику или мимо њега три млетачка перпера; дакле, новац је могао добити било који, и женски самостан.¹¹ Такође Драгоје Лукин, син Луке Драго, даривао је самостан Свете Кларе; комад винограда који је уступио самостану је имао да подмири мираз који је његов покојни отац обећао новакињи Луцији, кћери Трипка Јаковог. Луција, која је вјероватно одлучила да се не удаје, него да се замонаши, имала је обавезу да приложи нешто самостану. Даље је умирући наручио три вигилије, које су сестре обећале служити за душу његових родитеља и његову, када умре.¹² Ипак, без обзира на преференције грађанства, истраживања савремених визитационих протокола широм Европе показују да је далеко мањи постотак констатованих неправилности и нехајности у вршењу обавеза које су проистицале из легата (то је, уредно и редовно вршење молитви наручених у тестаментима) регистрован у женским самостанима.¹³

⁷ *Statuta Cathari*, цап. 438, а. 1432; Дабиновић, Антон Ст.: *Коттор под млетачком Републиком*, Загреб 1964, 76

⁸ Ради се о одредбама у поглављу 434 и на стр. 289 која се односе на самостан Св Ђорђа.

⁹ Н. Богојевић-Глушчевић: *Својински односи ...*, 133-134

¹⁰ Историјски архив Котор, Судско-нотарски списи (*IAK SN*) II, 8. XI. 1441; Грегор Чremoшник: *Котторски дукали*, Гласник земаљског музеја у БиХ, Сарајево 1922., 151

¹¹ Михаило Динић: *Крстијани грошеви*, Зборник радова Византолошког института, књ. 21/1, Београд 1952, 105: *Item ordino quod cello livrentur pro anima mea duo millia missarum; fratribus minoribus de Ragusio dentur ad celebrandum misse mille quingente, fratribus predicatoribus misse M, monialibus S. Clare misse quingente et cuilibet monasterio tam inter quam extra Ragusium uiperper tres Venet. et monasterio S. Salvatoris sito in dyocesi de Antibaro misse quingente.*

¹² *IAK SN VII 153, 27. III. 1441*

¹³ Eileen Power: *Gente de la Edad Media*, Editorial Universitaria de Buenos Aires 1966 (превод

Још један начин стицања средстава била су ходочашћа. И њих су могле остварити како браћа тако и часне сестре. Циљеви ходочашћа била су позната света мјеста: Santiago de Compostella, Свети Никола у Барију, Mons Angelorum, Limina Apostolorum. Идеја је била: послати умјесто себе на ходочашће црквено лице које ће измолити опроштај за гријехове.

Конечно, не смијемо заборавити да су редови долазили до новца и прошњом - то су меникантички редови (*ordines mendicantium*) који су у великим градовима, до Тридентског концила, живјели искључиво од удијењених милостиња: у Котору, дакле, Минорити (Мала браћа), Доминиканци, Фрањевци (строже регуле, осамостаљени од 1517) и други.¹⁴ То се, опет, није односило на часне сестре у неким већим размјерима, мада су и оне живјеле од лаичких дарова, али нијесу просиле по улицама.

Прошење и горенаведени приходи нијесу могли да удовоље потребама реда у тако малом и сиромашном граду као што је био Котор. Молба сестара самостана Свете Кларе да им град и даље даје за издржавање 200 перпера годишње, и приход од пореза на риболов, одаје још један извор самостанских финансија: градску благајну.¹⁵ Касније, неки редови су добијали и помоћ од Сената, конкретно: женски самостан Светог Павла са полузиданим покорницама.¹⁶ Али за скупе подухвате Сенат није био много расположен. 1485. године, када се градио самостан "код капеле Светог Павла", јер се повећао број женске дјеце која су се жељела замонашити (*ut collocare possint filias suas, quo in maximo numero aucte sunt*), одбио је Сенат из разлога ратних трошкова финансијски да помогне.¹⁷

Понекад је црква скупљала средства путем једнократних сабирања. Када је 1451. године папа прогласио јубилеј Скендер-бега, скупило се 1500 дуката. Котор је упутио молбу Венецији да у Риму издејствује да се трећина скупљених средстава остави за поправку катедрале.

Мушки клер је присутан у средњовјековном Котору, нарочито у пословима правне природе. Црквена лица су присутна код састављања тестамената, зову их на суд у својству вјеродостојних свједока, епитропи су. Занимају их духовни послови. Нотари су били духовна лица, док није

енглеског оригинала *Medieval People*, Лондон 1937), 103

¹⁴ Други меникантички редови били су: Капуцини (*Ordo fratrum minorum S. P. Francisci Capucinorum*), Хиберни, обувени Августинијанци (*Ordo Eremitarum S. P. Augustini, Augustiniani calceati*), боси Августинијанци (*Ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini Discalceatorum*), обувени Кармелитанци (*Fratres Beatissimae Dei Genitricis et Virginis Mariae de Monte Carmelo*), боси Кармелитанци (*Ordo carmelitarum Discalceatorum*), Сервити (*Ordo Servorum Beatae Virginis*), Павлани (*Ordo Minorum S. Francisci de Paula*), Тринитари (*Ordo Sanctissimae Trinitatis de redemptione captivorum*), Павлини (*Eremitae S. Pauli*) и Милосрдна браћа (*Ordo fratrum Misericordiae S. Joannis de Deo*). Наведених у Котору није било. Цф. Јосеф Сватек: Организације редних институција у чешким земљама и брига о њиховим архивима, Праг 1970, 606

¹⁵ Г. Чремошник: *Котворски дукали ...*, 15. XI. 1447

¹⁶ Милош Милошевић: *Бока Котворска за вријеме млејачке владавине (1420-1797)*, докторска теза, библиотека ДА Котор, 358: наводи сигнатуру ASU Senato Mar. R. 35 од 1. VI. 1560

¹⁷ *IAK SN II 28, 8. VII. 1398*; М. Милошевић: *Бока Котворска ...*, 365: предрачун је износио 2000 дуката и тражило се такође повећање слања соли.
в. Љубић, Ш.: *Лисице IX 407*; М. Милошевић: *Бока Котворска...*, 365

дошло до забране те праксе. Коначно, и наставу у школама су обављала црквена лица.

Између мушких и женских самостана увијек је постојала тијесна сарадња, или, боље речено, патронат мушких самостана над женским. Имамо на располагању бројне примјере имовинских трансакција, из којих је очигледна супремација мушких самостана.

*

Исправе из VII нотарске књиге Општинске канцеларије у Котору које ћемо навести као примјере црквених пословања представљамо у сљедећем реду:

1. овлашћење (procura): овлашћења којима свештеник овлашћује друго лице, црквено или свјетовно, да заступа његове интересе на судовима црквеним и свјетовним; или, овлашћења којима лаик опуномоћује црквено лице да заступа његове интересе. Ова овлашћења добро показују да су се контакти свештеника протезали далеко иза граница града и дистрикта. Опумоћења су се могла односити и на заступања физичких лица у уговарању брака, како доказује посљедњи од докумената наведених под овом ставком;
2. закуп (affictus): црква је издавала у закуп, као што смо горе навели, све расположиве некретнине које је посједовала да би се издржавала;
3. проглас о преузимању легата;
4. уговор представника цркве са мајстором о извођењу радова или изради поруџбине;
5. судска парница везана за имовинска питања;
6. лични послови црквених лица. Под тим пословима разумијемо послове које су конкретни свештеници склапали не у име цркве, него у своје лично; ту спадају ситни трговински послићи, позајмљивање новца (вјероватно на камату) и примање послуге у личне службе.

У VII књизи Нотарских списа нема тестамената, важних извора црквених прихода. Стога и не наводимо примјер тестаментa.

Нечитка мјеста су дозначена тачкастим проредима, а мјеста читка, али нејасна, курзивом.

1.

1.
1^a A: folio 331 a 29. децембар 1442
Петтар, син њокојноџ Марколина Драџо, канцелар Коџора, овлашћује Драџона, сина Ивана Тријиковоџ, каноника у Коџору, као њрокурајџора ојуномоћеноџ за њјјеривање дуџова које му дуџују у Дубровнику.

Petrus ser Marcolini de Drago procura per Ragusium

Antescriptis millesimo et indictione, die Veneris XXVIII Decembris. Ser Petrus quondam ser Marcolini de Drago de Cataro, nobilis canzellarius Catari, omni modo, via, iure et forma, quibus melius potuit et potest, fecit, constituit, et ordinat venerabilem virum diaconum Dragonem, filium ser Johannis quondam ser

Tripici de Cataro, canonichium Catari, licet absentem tamque presentem suum verum et legiptimum procuratorem, actorem et factorem, negotiatorem, gestorem et quicquid melius dici et esse possit specialiter et generaliter ita et taliter p... p... generalem non derogetur speciali et specialiter et expresse ad obligandum et pignorandum dominum ser Petrum constituentem et omnia sua bona mobilia et ommobilia, presentia et futura, qua habet et habebit in districtu Catari et eius districtus pro illa summa denariorum et rerum, que domino Dracono Draconi ... debitor et placebit illi vel illis personis, a qua vel a quibus suo nomine denarios recipiet, cum illis pactis, modis, condicionibus et terminis, qui et diacono Draconi placebit. Cum solempnitatibus in summis et cartis, que in hoc necessaria fuerint et opportuna, ac cum iuramento in animam ipsius constituentis, si in hoc fuerit et opportunum, ceu facere posset idem ser Petrus constituens, si personaliter interesset. Et etiam, si aliquid intervenire in hoc quo de mandato exigere specialiter. Promittens de ratho, sub ypotheca et obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum. Actum Cataro in canzellaria communitatis, presentibus:

ser Nixa de Maro iudice

ser Mexa de Jacho iurato auditore

2.

1 B: folio 56, a

1. децембар 1440

Седморица свеишћеника - браниоца добара цркве Св Марије од Ријеке, овлашћују свеишћеника Зонкија Болицу да у својсјиву њрокуратору застјуија инћересе цркве њред Свеишћом Сћолицом као и на сваком суду црквеном и свјетћовном.

Colegium Sancte Marie Fluminis procura

Gr. II

Antescriptis millesimo et indictione et die primo mensis decembri. Venerabiles vires dominus presbyter Marinus de Tichoe et vicarius presbyter Ratich Tollani et presbyter Matheus de Lechia, prebyter Marinus Radichii, presbyter Matho Primi et presbyter Ziuncus de Mare? Ac presbyter Florius? Aplellani et beneficiarii ecclesie Sancte Marie Fluminis de Cataro in capitulo agregato in dicta ecclesia secundum eorum consuetudinem ad sonum campane omni modo, via, iure et forma, quibus melius potuerunt et possint, fecerunt dicte sue ecclesie venerabilem presbyterum Zonchium de Bolica de Cataro, presentem et acceptantem, ipso- rum et dicte ecclesie procuratorem legiptimum, actorem, factorem et nuntium specialem et generalem et quicquid alius melius dicere et esse possit ad impetrandum et procurandum omnia eorum et dicte ecclesie Sancte Marie negotia vel alia necessaria tam in curia, quam extra curia coram Summo Pontifice ducali dominio Venetorum ceterisque aliis iudicibus locorum et terrarum et iura dicte ecclesie et dictis capellanis et eorum civibus qui fuerint necessaria et opportuna sin curia et extra curiam coram quocumque iudice tam ecclesiastico quam seculari, etiam si talia forent, que mandatum exigere specialiter. Promittentes de rato. Actum Cataro in canzellaria communitatis, presentibus”

Domino Michaelae de Pelegrina iudice
Domino Marino de Buchia protovestiaro auditore

3.

1 B: folio 416, b 1. мај 1442
Свешћеник Анџоније из Улциња именује свој рођака Наџала, сина Кристиофера из Улциња, за свој засијујника на судовима свјетовним и црквеним, са његовом да у његово име подноси аџелације.

dominus presbyter Anthonius de Dulcinio procura per Catarum

Preterscriptis millesimo et indictione et die. Venerabilis vir dominus presbyter Anthonius de Dulcinio quondam magistri Alexii et quondam domine Mare, uxoris olim quondam Milosii Loricich de Cataro, omni modo etc. fecit, constituit etc. ser Natalem quondam ser Christofori de Dulcinio eius cognatum presentem et acceptantem suum verum et legitimum procuratorem etc. ad agendum, petendum et respondendum in civitate Catari in iudicio tam ecclesiastico quam seculari quam quoscumque homines et personas tam ecclesiasticas quam seculares, que ad iura et acta, ad producendum iura et testes, ad iurandum in animam suam, et producendum, opponendum et alios, ad substituendum, ad audiendum summas pro et contra et appellandum et omnia faciendum in predictis Etiam, si talia forent, que mandatum exigerent speciale. Et que ipsemet constituens facere posset, si presens esset. Promittens de rato. Actum Cataro in cancellaria communitatis, presentibus:
ser Johanne de Biste iudice
ser Buchio de Buchia auditore

4.

1 C: folio 54, a 25. новембар 1440
Племећ Пеџар, син Марколина Драго, овлашћује којџорскоџ свешћеника Драгона Драго да у његово име уговори вјеридбе и брак са једном од кћери Ламџира Менце (Менчеџића) из Дубровника. Држалац овлашћена има џраво да у име даваоца џуномоћја џолаже и џрима заклейџву, односно обећа брак, и да уговара све услове брака укључујући мираз.

ser Petrus Marcolini procura pro Ragusio
gr. II

Eisdem millesimo et indictione et die Veneris XXV mensis Novembri. Ser Petrus quondam ser Marcolini de Drago, nobilis civis Catari, omni modo, via, iure et forma et quibus melius potuit et potest fecit, constituitlocavit et ordinavit ac facit, constituit, creat et ordinat virum Dragonum Dragonum (!) filium ser Johannis quondam ser Tripe de Drago de Cataro canonicum Catari absentem tamque presentem suum verum et legitimum procuratorem, actorem, factorem, negotiatorem, gestorem et nuntium specialem et generalem et quidquid aliud melius dici et esse possit specialiter et expresse ad contrahendum matrimonium et sponsalicias per verba de presenti secundum sacrosanctas et canonicas swanctiones inter

ser Petrum predictum et unam filiarum nobilis viri domini Lampri de Menze de Ragusio, dando nomino et vice dicti ser Petri fidem sponsalitorium? Dicte filie dicti domini Lampri, cum qua suo nomine contrahet et in predictis nomine dicti ser Petri debito iuramento in talibus opportunum faciendo. Et ab ipsa filia predicti domini Lampri similiter fidem et iuramentum sponsalitorum nomine ipsius ser Petri recipiendo. Et paciscendo et concludendo de dote prout sibi procuratorio suo videbitur et placebit. Ac ad procurandum et exercendum in predictis et circha predicta omnia neccessa et opportuna etiam si talia forent, que mandatum exigeret speciale. Et que ipsemet ser Petrus constituens facere posset, si presens esset, promittens de rato etc. Actum Catara in cancellaria communitatis, presentibus:

Domino Michaele de Pelegrina iudice

Domino Marino de Buchia protovestiarario auditore

5.

2.

2 A: folio 332, a

30. децембар 1442

Подђакон Никола Бизанији, ојачи цркве Св. Марије од Ријеке, свештеници Марин Тихојев, викар, Рајко Толани, Мајеј де Лећа, Мајеј њевач, Живко Маров и ђакон Марџоције Пасквалић, надарбеници и у зоререченој цркви, дају, уз сагласности комеса и катедрана Кошора Пејтра Далмарио и заклетих судија ојачине Ђорђа Гимо, Николе Мариновоџ Буће и Тријика Марџоцијевоџ, у вјечни закуј Стефану Калођурђевићу, словенском нојару и тумачу, окућницу. Закујац се обавезује да ће њлајши годишње, на дан Свеште Марије у фебруару мјесецу, 4 зроша као цијену закуја.

Stephanus Caloiurgii cum capitulo Sancto Marie Fluminis

gr. II

Antescriptis millesimo et indictione et die Sabbato penultimo Decembri. Venerabiles viri subdiaconus Nicolaus de Besanti, abbas ecclesie Sancte Marie Fluminis de Catara, domini presbyteri Marinus de Tichoe vicarius, Rathicus Tollani, Matheus de Lechia, Mathus cantor, Zuncucs de Mare et diaconus Margotius de Pasqualibus, omnes benefactores et titulares in dicta ecclesia Sancte Marie in capitulo congregati pro bono dicte ecclesie cum voluntate et consensu magnifici et generosi viri domini Petri Dalmario, pro serenissimo ducali dominio Venetorum honorabili comite et capitaneo Catari, ser Georgii de Gimo, se Nicolai quondam ser Marini de Buchia et ser Tripici de Margotio, iuratum iudicum dicte civitatis, nomine locationis perpetue locationis locaverunt et ad affectum perpetuum dederunt ser Stephano caloiurgio, cancellario et interpreti sclavo presenti et pro se et ipsius heredibus et successoribus respondenti et acceptanti unum casale dicte ecclesie Sancte Marie Fluminis in Criapis de quo nichil habebant positum, quod fuit quondam Petici Macani, confinantem ab uno latere cum via communi, ab una parte cum domo dicti ser Stephani et a parte superiori cum monte. Et aliis confinibus et pertinentiis. Pro quoquidem casali cum iuribus et pertinentiis suis dictus Stephanus per se et suos heredes et successores et super se ipsum et omnia sua bona presentia et futura promisit et se solempniter obligavit anno singulo imperpetuum in festo Sancte Marie de mense Fe-

bruario dare et solvere dicte ecclesie Sancte Marie de Fluminis vel ... de dicta ecclesia in cuius parte erit dictum casale, grossos quattuor de Catharo pro censu. Sub pena pignorationis dupli sine curia et aliqua quaestione. Actum Cataro in cancellaria communitatis, presentibus:
ser Georgio de Gimo iudice
ser Marino quondam ser Tripici de Michna de Buchia auditore

6.

2 В: folio 405, a 10. април 1442
Свешћеници субђакон Никола Бизанџи њређијосијављени, свешћеник Марин Тихојев, викар, Рајко Толани, Маџеј Леђа, Мајо, њрви њјевач. Живко Маров и џакон Марђоције Пасквали, надарбеници и надзируђи цркве Свџе Марије од Ријеке у Којору, уз сађласносџ комеса Пејтра Далмарио и заклейџих судија ојшијине Ђџрђа Гимо, Николе Маровођ Буђе и Тријка Марђоцијевођ издају у вјечни закуј куђу кођа њријада цркви. Закујац, Јураи Пухолна, се заједно са сесџром Радицом обавезује да ће да њлајџи сваке године, на дан Св Ђорђа у ајрилу мјесецу, 14 зроша.

Ecclesia Sancte Marie de Fluminis cum Jurasio Pucholia et Radica sorore sua
gr. II

Suprascriptis millesimo et indictione et die Xo Aprilis. Venerabiles viri dominus subdiaconus Nicolaus de Besanti, rector et plebanus, presbyter Marinus de Tichoe vicarius, Rathicus Tollani, Matheus de Lechia, Mathus primus cantor, Zuncus de Mare et diaconus Margotius de Pasqualibus, prebendati et beneficiati in ecclesia Sancte Marie de Fluminis de Catharo pro bono et utilitate dicte ecclesie, cum voluntate et consensu magnifici et generosi viri domini Petri Dalmario pro serenissimo ducali dominio Venetorum et civitatis Cathari egregiorum iuratorum iudicum, videlicet: ser Georgii de Gimo, ser Nicolai quondam ser Maro de Buchia et ser Tripici de Margotio per se et suos successores rectores et beneficiatos in dicta ecclesia Sancte Marie de Fluminis nomine locationis perpetue locaverunt et affictaverunt Iurassio Pucholne et Radice uxori sue unam domum dicte ecclesie Sancte Marie de Fluminis, que fuit Miletice, posite in dicta Marie confinantis de supra cum domo Dabisivi aurificis mediante androna a parte ante cum via communi de subtus cum domo filiorum Compadric, et aliis confinibus exterioribus, si qui forent, et hoc pro grossis quattuor decem in anno. Quos denarios seu quod precium dicti Iurassius et Radica eius uxor per se et suos heredes et successores et super se ipsos et omnia eorum et cuiuslibet eorum bona presentia et futura promiserunt anno singulo in festo Sancti Georgii de mensis Aprilis dare et solvere dicte ecclesie Sancte Marie, scilicet ei cui imperpetuum venerit dicta domus. Sub pena pignorationis dupli sine curia et aliqua questione. Actum Cataro sub lobia cancellarie communitatis, presentibus:
ser Georgio de Gimo iudice
ser Mexa de Jaco auditore

7.

2 C: folio 109, b

16. Фебруар 1441

Боџдан, џусџињаџ у Св Тројици, у име своје и оспџалих џусџињаџа даје Новаџу оџлојару у заџуј земљџишџе које је џусџињаџаџма џоџлонџо џокојни Дамијан Болиџа. Цијена заџуја износи 3 мјере жиџа џодишње.

Eremite Sancte Trinitatis cum Novacho corazaio

Gr. II

Eisdem millesimo et indictione et die. Bogodanus heremita Sancte Trinitatis per se et alios heremitas dicte ecclesiae Sancte Trinitatis et suos successores nomine locationis perpetue locavit et ad afflictum perpetuum dedit Novacho corazaio (prekri'eno) Vachote Rathglava de Cavatio presenti et pro se et suis heredibus et successoribus recipienti et acceptanti unum terrenum dictorum heremitarum, positum in Cavatio subtus Jasseum cum suis iuribus et pertinentiis, quod fuit quondam ser Damiani de Bolica, sibi donatum per ser Nicolaum de Glavati per instrumentum publicum, scriptum per me notarium infrascriptum, presenti millesimo et indictione et die, pro quodquidem terrenum dominus Novachus per se et suos heredes et successores et super se ipsum et omnia sua bona presentia et futura promisit et se solemniter obligavit anno singulo imperpetuum in festo Sancti Helie de mensis Julii dare ac conducere ad locum dictorum heremitarum buchilias tres frumenti boni et mundi ad mensuram lapidis, sub pena pignorationis dupli sine curia et aliqua quaestione. Actum Cataro in cancellaria communitatis, presentibus:

Domino Michaele de Pelegrina iudice

Domino Marino de Buchia protovestiarario auditore

8.

3.

3 A: folio 382, b

12. март 1442

Свешџениџ Марин Тихоје, виџаријус бисџуја Марина Конџарено, овлашћује џакона Драџоја Зунковоџ Драџо да у Дубровнику џреузме од сџиарџиџеља заосџавишџине или насљедника џрије 24 џодине умрлоџ свешџениџа Никше из 20 џерџера које му је џокојник завјешиџао.

dominus presbyter Marinus de Tichoe procura per Ragusium

gr. II

Antescriptis millesimo et indictione et die. Venerabilis vir dominus presbyter Marinus de Tichoe de Cataro, vicarius reverendi in Christo patris et domini Marini Contareno, Dei et apostolice sedis gratia episcopi dignissimi Catari et beneficiarii in ecclesia Sancte Marie de Fluminis omni modo, via, iure et forma, quibus melius potuit et potest, fecit et constituit venerabilem diaconum Dragoe ser Zunci de Drago de Cataro, canonicum Catari, suum verum et legitimum procuratorem, actorem, factorem etc., specialiter ad recipiendum et exigendum a commissariis seu heredibus et successoribus quondam venerabili viri domini Nixe de Ragimina alias canonici Sancte Marie de Raguxio, defuncti tamen annis XXIII vel circa ypperperos viginti grossorum de Raguxio sibi legatis in suo ultimo testamento vel codicilo. Et de

receptis et extra actum, faciendum finem, rationem et securitatem et iurandum in animam ipsius et omnia alia faciendum, que circa predicta exigerunt et requirunt et que ipsemet constituens facere possit, si presens esset. Etiam, si talia forent, que mandatum exigerent speciale. Promittens de rato Actum Catharo in cancellaria communitatis, presentibus:

ser Georgio de Gimo iudice
ser Mexa de Jaco auditore

9.

3 B: folio 26, c 20. октобар 1440
Уйравийшељ цркве Св Михаила (име нечијко) издаје комесарима заоставијшине њокојноз Марина Скалиеса Љејоју Бубанићу и Милићу Паујиновом њојврду да је у име цркве њримио њехар у вриједносји од 30 њерјера који је њокојник завјешјао зоререченој цркви. Ради се о њехару од сребра, њозлаћеном и емајлираном, њешком 11 унци и 4 аксаћа.

Eisdem millesimo et indictione et die. Venerabilis vir diaconus quondam ser Marini de Drusco, rector ecclesie Sancti Michaelis de Cataro per se et successores suos, rectores dicte ecclesie, fecit finem, remissionem, securitatem et quietatem et pactum ad amplius non petendo Liepoe Bubanich et Milichio de Pautino, commissariis quondam Marini Schalies nec heredibus aut successoribus suis aliquid pro calice valoris ypperperorum triginta, relicto per dictum quondam Marini Scalies dicte ecclesie Sancti Michaelis in suo ultimo testamento. Cum dominus rector dicte ecclesie confessus fuerit se habere, habuisse et manualiter <recepisse> a dictis commessariis unum calicem argenti fini deauratum, smaltatum, ponderis unciarum undecim exagiorum quattuor. Repositum in dicta ecclesia emptum pro ypperperis triginta grossorum de Cataro, promittens hoc instrumentum securitatis et finis et omnia in eo contenta perpetuo habere firma et rata super se et omnia sua bona et dicte ecclesie Sancti Michaelis presentia et futura. Actum Catari in cancellaria communitatis, presentibus:

Domino Basilio quondam domini Marini de Besantis iudice
Domino Mathoquondam domini Michaelis de Buchia auditore.

10.

4.
4 A: folio 162, b 20. април 1441
Прокурајџори самосјана и цркве Св Николе Јакоб Гонела, блажајник ојшјшине, и Марин Бућа склајају уговор са мајсјором Пејшром из Дубровника. Пејшар се обавезује да ће извршијши њојравке цркве Св Николе на свој њрошак. Укујна цијена извођачких радова износи 13 дукајта. Пејшар је дужан да дође у Којшор на дан Св Тројице. Ако закасни, цијена радова ће бијши синжена на 10 дукајта. Такође, извођач радова се обавезује на одржавање цркве убудуће, њо јесј, на њојравке, ако буде њрокишњавала након њежове инјшрвенције.

Conventus Sancti Nicolai de Cataro cum magistro Petro a de Ragusio

Eisdem millesimo et indictione et die. Ser Jacobus Gonela camerarius Catari et ser Marinus de Buchia quondam sr Tripici procuratores monasterii et conventus Sancti Nicolai de Flumine suo nomine et nomine et vice aliorum procuratorum dicti conventus sociorum suorum ex una parte et magister Petrus a *Fenestris* de Ragusio ex alia parte ad invicem convenerunt hoc modo: quod idem magister Petrus promisit et se solempniter obligavit venire Catarum in festo Sancte Trinitatis proxime venturo MCCCCXLI, et suis omnibus sumptibus et expensis revidere et reparare totam ecclesiam Sancti Nicolai de Flumine de plumbo, quod sibi dare tenentur dicti procuratori et clavos et ecclesiam reparatam de lignamine, pro ducatis tresdecim boni auri et iusti ponderis, quos sibi dare promiserunt dicti procuratores de bonis Sancti Nicolai facto laborerio, sub pena de quinque in sex per annum, renuntiantes etc..
 Hac apposite, condicione et pacto, quod, si dicta ecclesia aliquo tempore pluerit in aliquo loco, dominus magister Petrus teneatur et debeat, ut promisit, suis omnibus sumptibus et expensis in eius vita restagnare. Et si ad dictum terminum Sancte Trinitatis non venerit ad reparandum dictam ecclesiam, quod eam reparare teneatur cum dictis condicione et pacto pro ducatis decem solummodo et plumbo, clavis et reparatione lignaminis ut supra. Sub dicta pena de quinque in sex. Renuntiantes etc.
 Actum Cataro sub lobia cancellarie communitatis, presentibus:
 Domino Michaele de Pelegrina, iudice
 Domino Marino de Buchia protovestiarario auditore

11.

5. folio 186, b

22. мај 1441

Свеиїеник Маїеј Зино овлаићује одсуїноџ, али сагласноџ Павла из Монїелїарија да га засїуїа на црквеном суду у њарници ѡроїив Шима Брајановџ и да ѡдноси аїелације ѡроїив ѡресуда ѡоднијейших од сїране викарија џосїодина ейискоїа..

presbyter Matheus de Zino procura per Catarum
 gr. II

Eisdem millesimo et indictione et die. Venerabilis vir dominus presbyter Mtheus de Zino de Cataro omni modo, etc. Fecit, constituit et ordinavit ser Paulum de Montelparo, absentem tamque presentem, suum verum et legitimum procuratorem specialem ad utendum iuribus suis coram curiam ecclesiasticam Catari contra ser Simicum de Braiano et ad appellandum a sententiis latis contra eum per vicarios domini episcopi Catari et prosequendum appellationes. Et omnia pro dicto domino presbytero Matheo faciendum et procurandum in ea predicta in iudicio et extra, si talia forent, que mandatum exigent speciale. Et que ipsemet presbyter Matheus facere posset, si presens esset. Promisit de ratho. Actum Cataro in cancellaria cmmunitatis, presentibus:
 Domino Tripico de Margotio, iudice
 Domino Marino de Buchia, auditore

12.

6.

6 A: folio 397, b

26. март 1442

*Трифун Болица, оџаџ самосџана Св Ђорђа од Залива, изјављује да ду-
 џује Томи Бакојевом 24 џерџера које је Тома џоџроџио на џодмирење
 обавеза које је оџаџ имао код комесовоџ војника Томе и сина злаџара
 Маџка. (Текстџ је моџуђе џумачиџи на два начина: џрви, да се оџаџ
 задужио код два лица, а друџи, да су војник комеса и син злаџара једна
 и истиа особа.) Даље, оџаџ дуџује Томи Бакојевом 20 злаџних дукаџа за
 балу бијелоџ џлаџна куџљену од џеџа џо џој цијени. Дуџ се обавезује
 џодмириџи у двије раџе.*

ser Thomasius de Bachoe cum domino abbate Sancti Georgii

gr. II

Preterscriptis millesimo et indictione et die. Reverendus dominus Triphonus de Bolica, abbas monasterii Sancti Georgii de Culpho Cathari per se et successores et super se ipsum et omnia sua bona presentia et futura contentus, confessus et manifestus fuit se teneri et dare debere ser Thomaxio de Bachoe ypperperos viginti quatuor grossorum de Cataro pro redemptione per ipsum ser Thomaxium a milite domini comiti et capetanei Catari et a filio magistri Mathici aurificis. Item ducatos viginti boni auri et iusti ponderis pro una petia panni blava sibi vendita tanto precio. Quos ducatos et ypperperos sibi dare et solvere promisit hoc modo, videlizet: ypperperos quinquaginta grossorum de Cataro per totum mensem presentem <si vendet dictam petiam pani, et si non vendet totam vel partem ... prekri'eno> hinc per totum mensis Januarii proxime venturi MCCCCXLII, et id, quod restabit, promisit sibi solvere in uno ad vindemias de mensis Augusti proxime venturi MCCCCXLii, sub precio, quo vinum ad marinam valebit, sub pena de quinque in sex per annum solvenda secundum Statuta Catari. Renuntiando omnibus legibus, iuribus et statutis ecclesiasticis et secularibus, reformationibus, terminis, indutiis, dilatationibus, auxiliis, favoribus et feriis, quibus uti posset quam predicta. Actum Catharo in cancellaria communitatis, presentibus:

ser Tripico de Margotio iudice

ser Mexa de Jaco auditore

13.

6 B: folio 56, b

2. децембар 1440

*Брађа Зонкиџо Болица, свеџџеник, и Марин Болица, синови Лодовика,
 из разлођа очувања браџске слође џрођлаџавају важеђом џрвобџиџну
 исправу о диоби (раскогна) имовине, а касније исправе неважеђим.*

presbyteri Zonchius de Bolica cum Marino fratre suo

gr. II

Eisdem millesimo et indictione, die secundo decembri. Venerabilis vir dominus presbyter Zonchius de Bolica et ser Marinus eius frater et filii quondam ser Lodovici de Bolica volentes ad invicem ostendere eorum caritatumque fraternitatem, an-

nullantes omnes scripturas, que inter ipsos fratres reperientes ac facientes sibi invicem, finem, remissionem et quietatem perpetuam de omnibus, que dicti fratres ad invicem agere usque in presentem diem sponte et voluntarie cassaverunt et annullaverunt instrumentum parcogne seu divisionis inter ipsos fratres, scilicet presbyterum Zonchium et Marinum, factam post divisionem seu parcognam factam primo inter ipsos omnes fratres, factam et scriptam per me notarium infrascriptum millesimo, indictione et die contentis in ipso. Volentes expresse et se et suos heredes et successores et super se ipsos et omnia eorum cuiuslibet eorum bona presentia et futura, quod dictum primum instrumentum parcogne primo facte inter eos et alios suos fratres sit firmum et validum et in sua permaneat firmum. Actum Cataro in cancellaria communitatis, presentibus:

Domi no (име судије испуштено)

Domino Marino de Buchia protovestiarario auditore

14.

6 C: folio 456, b

10. јун 1442

Брајко Медојевић из Лорикане даје свој сина Векослава у службу код којторског бискуја Марина Конџарено. Векослав се обавезује да ће бискуја и његовог домаћинсџива служити у Којтору и ван града, марљиво и пошћено, и да неће њочинити крађу, разврати или друго нечасно дјело које би осрамотило бискуја и његове укућане. Госјодин бискуј се обавезује да ће служу хранити, одјевати и да ће му на крају службе исплаћити накнаду према уложеном џруду и својој савјесји. Висина накнаде није сџецификована.

dominus episcopus cum Vocaslavo suo famulo

gr. II

Eisdem millesimo et indictione et die. Braichus Medoevich de Louricana sponte et voluntarie dedit et assignavit reverendo in Christo patri et domino Marino Contareno, Dei et Apostolice sedis gratia episcopo dignissimo Catari, Vocoslavum filium suum presentem et acceptantem. Qui Vocoslavus promisit et se solempniter obligavit stare cum prefato reverendo domino episcopo et ipso servire et obedire et in omnibus, que sciverit et peterit et que sibi fuerunt commissa et mandata per dictum dominum episcopum et alios de sua familia habitantes sibi precipere in domo et extra domum in civitate Catari et alibi ad libitum dicti domini sui, non committens furtum, adulterium nec aliquod aliud inhonestum, quod reverti possit ad dampnum, dedecus et vituperium dicti domini episcopi et sue familie. Pro cuius quidem servicio et mercede dictorum sex annorum dicti Vocoslavi dictus reverendus dominus episcopus promisit ipsum Vecoslavum pascere, nutrire, vestire et calciare secundum conditiones dicti Vecoslavi, et in capite dictorum sex annorum sibi dare et solvere id, quod sibi videbitur in conscientia sua secundum servitium sibi factum. Sub pena de quinque in sex per annum. Renuntians etc. Actum Cataro in cancellaria communitatis, presentibus:

ser Laurentio de Buchia iudice

ser Buchio de Buchia auditore